

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 899

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanmasının yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma, Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/695)

T. C.

Başbakanlık

12 . 8 . 1972

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1483/8187

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 7 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanmasının yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesiyle eki ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen
Başbakan

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanmasının yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşmenin uygun bulunduğu hakkındaki Kanunun gerekçesi

GENEL GEREKÇE

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların ve bunların kullanılmasına yarayan araç ve gereçlerin yasaklanması ve imhası amacıyla uluslararası bir Sözleşme akdi konusunda Birleşmiş Milletlerde, Cenevre Silâhsızlanma Konferansında uzun süreden beri yoğun çalışmalar yapılmıştır. Çetin müzakereler sonucunda varılan bu Sözleşmeye taraf olacak devletler, hiçbir şekilde, bakteriyolojik (Biyolojik) silâhların ve bunların kullanılmasına yarayan araç ve gereçleri geliştirmemeyi, yapmamayı, stok etmemeyi, bu tür silâhlarla bunların kullanılmasına yarayan araç ve gereçleri en kısa zamanda ve en geç Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 9 ay içerisinde imha etmeyi veya barışçı amaçlarla kullanılır hale getirmeyi yükümleneceklerdir.

Bilindiği gibi, memleketimiz, taraf bulunduğu «Boğucu, zehirleyici ve benzeri gazlarla bakteriyolojik yöntemlerin savaşta kullanılmasının yasaklanmasına ilişkin 17 Haziran 1925 tarihli Cenevre Protokolünün günümüz koşullarına uygun hale getirilmesini ve dolayısıyla biyolojik ve kimyasal silâhlarla bunların kullanılmasına yarayan araç ve gereçlerin etkin bir uluslararası denetim altında yapımının yasaklanması ve imha edilmesi yönündeki çabaları başından beri olumlu karşılıyarak desteklemiştir. Bakteriyolojik (Biyolojik) silâhların yasaklanması ile 1925 Cenevre Protokolü büyük

ölçüde tamamlanmış olmaktadır. Kimyasal silâhların da yakın bir gelecekte yasaklanması ve imhası için tarafların iyiniyetle müzakerelere girişmeleri Sözleşmede ayrıca öngörülmüştür.

İmzaya açıldığı 10 Nisan 1972 günü Londra, Moskova ve Washington'da büyükelçilerimiz tarafından Hükümetimiz adına imzalanan bu Sözleşme, depoziter devlet sayılan A. B. D., İngiltere ve Sovyetler Birliği de dahil olmak üzere 22 devlet tarafından onaylandığında yürürlüğe girecektir.

Hükümetimiz, bu Sözleşmeyi silâhlanma yarışının durdurulması yönünde alınmış gerçek bir silâhsızlanma tedbiri olarak mütalâa etmekte, bunun sıkı ve etkin bir uluslararası denetim altında gerçekleştirilebilecek genel ve tam silâhsızlanmaya doğru atılmış olumlu yeni bir adım teşkil ettiğine inanmaktadır. Bunun dışında, dünya barışının kuvvetlenmesine, uluslararası gerginliğin azalmasına, milletlerarası ilişkilerde itimat ve işbirliğinin takviyesine hizmet edeceği ve ayrıca bu tür silâhların yapımının yasaklanmasının ve mevcut stokların imhasının millî güvenlik menfaatlerimize de uygun düşeceği inancıyla Hükümetimiz, söz konusu Sözleşmenin onaylanmasını da desteklemektedir. Bu maksatla, Büyük Millet Meclisinin tasvibine arz edilmek üzere ilişkide sunulan kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Maddelerin gerekçesi

Madde 1. — «Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanmasının yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşme» nin onaylanmasının uygun bulunduğunu hükme bağlamaktadır.

Madde 2. — Kanunun yürürlük maddesidir ve söz konusu kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini belirtmektedir.

Madde 3. — Madde ile kanun hükümlerini yürütmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Millî Savunma Komisyonu raporu

Millî Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. : 1/695

Kârar No. : 6

6 . 1 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi ve stoklanmasının yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

Bakteriyolojik ve zehirli silâhları ve bunların kullanılmasına yarayan araç ve gereçleri geliştirmeyi, yapmayı ve stok etmeyi önlemek gayesiyle Cenevre Silâhsızlanma Konferansında varılan Sözleşmeyi dünya barışının kuvvetlenmesine uluslararası gerginliğin azalmasına ve millî güvenlik menfaatlerimize de uygun düşeceği inancıyla 10 Nisan 1972 günü Londra, Moskova ve Washington'da büyük elçilerimiz tarafından Hükümetimiz adına imzalanan ve bu sözleşmenin onaylanması komisyonumuzca da uygun görülmüş ve tasarının tümü prensibolarak kabul edildikten sonra maddelerin tetkikine geçilmiştir.

Tasarının 1, 2 ve 3 ncü maddeleri komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Bursa
M. Tayyar

Sözcü
Bingöl
M. Bilgin

Adana
C. Oral
İmzada bulunamadı.

Çankırı
H. Dağlı

Denizli
M. E. Durul

Hatay
A. Yılmaz

Kastamonu
M. Akdoğanlı

Maraş
Z. Kürşad

Muğla
A. Buldanlı

Van
F. Türkoğlu

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/695
Karar No. : 7

17 . 5 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı, komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, gerekçede belirtilen hususlar, komisyonumuzca da uygun görülmüş, Sözleşmenin onaylanmasına mütedair tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı
Ankara
O. Alp

Sözcü
İzmir
Ş. Osma

Kâtip
İstanbul
N. İ. Tokgöz

Aydın
İ. Sezgin

Aydın
M. K. Yılmaz

Bursa
C. Külâhlı

Eskişehir
O. Oğuz

İstanbul
N. Eroğan

İstanbul
S. Orkunt

İmzada bulunamadı.

İstanbul
M. Yardımcı

İzmir
N. Kürşad

Konya
T. Y. Öztuna

Manisa
E. Akça

Urfa
N. Aksoy

Zonguldak
F. Fırat

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/695
Karar No. : 254

29 . 5 . 1973

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan, «Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanması yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşme» ni onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı Millî Savunma Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katıldığı toplantıda incelendi ve görüşüldü :

Bilindiği gibi, memleketimiz taraf bulunduğu «Boğucu zehirleyici ve benzeri gazlarla bakteriyolojik yöntemlerin savaşta kullanılmalarmın yasaklanmasına ilişkin 17 Haziran 1925 tarihli Cenevre Protokolü» nü baştan beri olumlu karşılamaş ve uluslararası denetim altında bulundurulmasının önemine her zaman işaret etmiştir.

Bu konuda Birleşmiş Milletlerde, Cenevre Silâhsızlanma Konferansında uzun süre yapılan çalışmalar ve çetin müzakerelerden sonra adı geçen Sözleşme metni kaleme alınmış ; böylece, Sözleşmeye taraf olacak Devletler bu tür silâhları, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 9 ay içinde imha etmeyi veya barışçı amaçlarla kullanılır hale getirmeyi öngörmüşlerdir. Bu suretle Bakteriyolojik (Biyolojik) Silâhların yasaklanması ile 1925 Cenevre Protokolü de büyük ölçüde tamamlanmış olacaktır.

Gerek bu tür silâhlar ve gerekse kimyasal silâhların yakın gelecekte yasaklanması için çalışma yapılması Sözleşmede öngörüldüğü gibi memleketimizce de olumlu karşılanacağı şüphesizdir.

Sözleşme, aynı zamanda silâhlanma yarışını durduracak silâhsızlanma tedbiridir ve millî güvenlik menfaatlerimize de uygun düşecek niteliktedir. Ve Depoziter Devlet sayılan Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Sosyeter Birliği dahil olmak üzere 22 devlet tarafından onaylandığında yürürlüğe girecektir.

Dışişleri Bakanlığı temsilcisinin verdiği tamamlayıcı bilgiler de alındıktan sonra tasarımı olumlu bulan Komisyonumuz maddelerin müzakeresine geçmiş ve tasarımı aynen kabul etmiştir.

Ayrıca, Sözleşmenin silâhlanma yarışını da durduracak, silâhsızlanma tedbirleri mahiyetinde olduğuda dikkate alınarak Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili Niğde N. Çerezci	Sözcü Ankara M. K. Yılmaz	Çorum A. Güler İmzada bulunamadı
Edirne İ. Erten İmzada bulunamadı	Erzurum R. Duman	Eskişehir İ. Anđı İmzada bulunamadı
Eskişehir S. Öztürk	Hatay H. Özkan İmzada bulunamadı	Isparta A. İ. Balım

İçel
C. Okyayuz

İstanbul
L. Yurdođlu
İmzada bulunamadı

İzmir
K. Önder

Kayseri
V. A. Özkan
İmzada bulunamadı

Kütahya
M. Erez

Maras
N. Çuhadar

Niğde
H. A. Kavırmacıoğlu

Samsun
H. Özalp

Samsun
D. Kitaplı

Trabzon
A. Şener

Yozgat
C. Sungur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanması yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetimiz tarafından 10 Nisan 1972 tarihinde Londra, Moskova ve Washington'da imzalanan «Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanması yasaklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

25 . 7 . 1972

Başbakan <i>F. Melen</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Arar</i>	Devlet Bakanı <i>Z. Baykara</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztürk</i>	Adalet Bakanı <i>F. Alpaslan</i>	Millî Savunma Bakanı <i>M. İzmen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>S. Özbek</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı Y. <i>A. R. Uzuner</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danişman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzuner</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>N. Kodamanoğlu</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>T. Toker</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. Inal</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>			

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve zehirleyici silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanması ve bunların imhasına ilişkin Sözleşme

İşbu Sözleşmeye taraf Devletler,

Kitle tahrip silâhlarının bütün çeşitlerinin yasaklanması ve imhası dâhil genel ve tam silâhsızlanma yolunda fiilî ilerlemelerin gerçekleşmesi için çalışmaya kesinlikle kararlı ve kimyasal ve bakteriyolojik (Biyolojik) silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanmasının yasaklanmasının ve bunların etkili tedbirlerle imhasının sıkı ve etkin bir uluslararası denetim altında genel ve tam silâhsızlanmanın gerçekleşmesini kolaylaştıracağına kani olarak,

17 Haziran 1925'te Cenevre'de imzalanmış boğucu, zehirleyici ve benzeri gazlarla bakteriyolojik yöntemlerin savaşta kullanılmalarının yasaklanmasına ilişkin Protokolün savaşın dehşetini azaltmak yolunda yapmış olduğu ve yapmakta devam ettiği katkıyı da müdrik olarak,

Bu Protokolün ilke ve amaçlarına bağlılıklarını teyit ve bütün Devletleri bunlara uymaya davet ederek,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 17 Haziran 1925 Cenevre Protokolünün ilke ve amaçlarına aykırı bütün davranışları birçok defa kınadığını hatırlatarak,

Uluslararasıdaki itimadı güçlendirmeye ve milletlerarası havanın düzeltilmesine katkıda bulunmayı arzu ederek,

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkelerinin gerçekleşmesine de katkıda bulunmayı arzu ederek,

Kimyasal ve bakteriyolojik (Biyolojik) etkenlerin kullanılması gibi son derece tehlikeli kitle tahrip silâhlarının devletlerin silâh ve mühimmat depolarından etkili tedbirlerle tasfiyesinin önem ve ivediliğine kani olarak,

Bakteriyolojik (Biyolojik) veya zehirleyici (toksin) silâhların yasaklanmasına ilişkin bir Anlaşmanın kimyasal silâhların geliştirilmesi, yapımı ve stoklanmasının da yasaklayacak etkili tedbirler üzerinde bir anlaşmanın gerçekleşmesi yolunda mümkün olan ilk adımı teşkil ettiğine inanarak ve bu hususta müzakerelere devamla kararlı olarak,

Bütün insanlığın yararı için bakteriyolojik (Biyolojik) etkenlerin veya toksinlerin silâh olarak kullanılmalarını tamıyla bertaraf etmeye kesinlikle kararlı olarak,

İnsanlık vicdanının bu gibi kullanışları nefretle kınayacağına ve bu tehlikeyi azaltmak için hiçbir gayretin esirgenmemesi gerektiğine inanmış olarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

MADDE — 1

İşbu Sözleşmeye Taraf her Devlet,

1. Menşei ve üretim yöntemi ve çeşitleri ne olursa olsun, her türlü mikroplu etkenler veya toksinlerin veya diğer biyolojik elemanların önleyici, koruyucu ve diğer barışçı gayeler için gerekli olmayan miktarlarda;

2. Bu çeşit etken ve toksinlerin dostça olmayan amaçlarla veya silâhlı çatışmalarda kullanılmalarına yarayan silâh, teçhizat ve atış araçlarını,

Aslâ ve hiçbir surette geliştirmemeyi, yapmamayı, stoklamamayı veya şu veya bu şekilde ele geçirmemeyi veya elde bulundurmamayı yükümlenir.

MADDE — 2

İşbu Sözleşmeye Taraf her Devlet,

Elinde veya yetkisi veya denetimi altında bulundurduğu Sözleşmenin 1 nci maddesinde belirtilen bütün etken, toksin, silâh, teçhizat ve atış araçlarını mümkün olan süratle ve her halükârda Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç dokuz ay içerisinde imha etmeyi veya bun-

ları barışçı amaçlarla kullanılır hale getirmeyi yükümlenir. İşbu madde hükümlerinin uygulanması sırasında toplumun ve çevrenin korunması için gerekli bütün güvenlik tedbirleri alınacaktır.

MADDE — 3

İşbu Sözleşmeye Taraf her Devlet,

Sözleşmenin 1 ne maddesinde belirtilen etken, toksin, silâh, teçhizat ve atış araçlarından herhangi birini doğrudan doğruya veya dolaylı olarak hiç kimseye devretmemeyi ve herhangi bir devletin veya devletler grubunun veya uluslararası kuruluşların sözü geçen etken, toksin, silâh, teçhizat ve atış araçlarından herhangi birini yapmasına veya başka yollardan ele geçirmesine yardım, teşvik veya imal de bulunmaması yükümlenir.

MADDE — 4

İşbu Sözleşmeye Taraf her Devlet,

Kendi sınırları içinde, yetkisi veya herhangi bir yerde kontrolü altında bulundurduğu ve Sözleşmenin 1 ne maddesinde belirtilmiş olan etken, toksin, silâh, teçhizat ve atış araçlarını geliştirmeyi, yapmayı, stoklamayı veya ele geçirmeyi veya muhafaza etmeyi yasaklayacak ve önleyecek tedbirleri Anayasanın öngördüğü usullere göre almayı yükümlenir.

MADDE — 5

Sözleşmeye Taraf devletler,

İşbu Sözleşmenin amaçları ile bağlantılı veya hükümlerinin uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunların çözümlenmesinde birbirleriyle danışmayı ve işbirliği yapmayı yükümlenirler. Bu madde uyarınca yapılacak danışma ve işbirliği BM çerçevesinde ve BM Yasasına uygun uluslararası yöntemlerle de yürütülebilir.

MADDE — 6

1. Sözleşmeye Taraf herhangi bir Devlet, diğer bir taraf devletin işbu Sözleşmenin hükümlerinden doğan yükümlülükleri ihlâl eder şekilde hareket ettiğini görürse Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine şikâyette bulunabilir. Böyle bir şikâyet gerçeğe uygunluğuna dair elde edilebilecek bütün delillerle birlikte Güvenlik Konseyinde gözönünde bulundurulması talebini de ihtiva etmelidir.

2. Sözleşmeye Taraf her Devlet, Konseye yapılan şikâyet üzerine Birleşmiş Milletler Yasası hükümleri gereğince Güvenlik Konseyinin girişebileceği her tahkikatta yürütülmesinde işbirliği yapmayı yükümlenir. Güvenlik Konseyi soruşturma sonuçlarını Sözleşmeye Taraf Devletlere bildirir.

MADDE — 7

Sözleşmeye Taraf her Devlet, Güvenlik Konseyinin taraflardan birinin işbu Sözleşmenin ihlâl edilmesi sonucu bir tehlikeye mâruz kaldığına karar vermesi halinde Sözleşmeye Taraf olan ve böyle bir talepte bulunan her Devlete Birleşmiş Milletler Yasası uyarınca yardımda bulunmayı veya bu yardımı desteklemeyi yükümlenir.

MADDE — 8

İşbu Sözleşmenin hiçbir hükmü, 17 Haziran 1925'te Cenevre'de imzalanmış olan boğucu, zehirleyici ve benzeri gazlarla, bakteriyolojik usullerin savaşta kullanılmasının yasaklanmasına mütedair protokol gereğince herhangi bir Devlet tarafından girilmiş yükümleri kısıtlayacak ve azaltacak tarzda yorumlanamaz.

MADDE — 9

İşbu Sözleşmeye Taraf her Devlet, kimyasal silâhların etkili bir yasaklanmasının kabul edilmiş bir hedef olduğunu teyideder, bu amaçla, bunların geliştirilmesinin, yapımının ve stoklanmasının yasaklanması ve imhası üzerinde etkili tedbirlerin alınması ve kimyasal etkenlerin yapımı veya silâh olarak kullanılmasına mahsus teçhizat ve atış araçları hakkında uygun tedbirlerin alınması için yakın bir gelecekte bir anlaşmaya varılması amacıyla müzakerelere iyi niyetle devam etmeyi yükümlenir.

MADDE — 10

1. Bakteriyolojik (Biyolojik) etkenlerin ve toksinlerin barışçı maksatlarla kullanılması ile ilgili teçhizat ve malzeme ile ilmî ve teknik bilgilerin mümkün olan en geniş ölçüde mübadelesini kolaylaştırmak ve buna katılmak, Sözleşmeye Taraf devletlerin hem yükümlülükleri, hem de haklarıdır. Sözleşmeye Taraf ve bunu yapabilecek durumda olan devletler, aynı zamanda, hastalıkların önlenmesi için bakteriyoloji (Biyoloji) alanında veya diğer barışçı amaçlarla ilmî keşiflerin daha da geliştirilmesine ve uygulanmasına tek başlarına veya diğer devletler veya uluslararası kuruluşlarla birlikte katkıda bulunmak üzere işbirliği yapacaklardır.

2. İşbu Sözleşme, Taraf devletlerin ekonomik veya teknik gelişmelerini veya bakteriyolojik (Biyolojik) unsurlarla toksinlerin Sözleşmeye uygun olarak barışçı maksatlarla işlemlerden geçirilmesine yarayan araç ve gereçlerin uluslararası mübadelesi de dahil olmak üzere her türlü bakteriyolojik (Biyolojik) barışçı faaliyetler alanındaki uluslararası işbirliğini engellemeyecek şekilde uygulanacaktır.

MADDE — 11

Sözleşmeye her Taraf Devlet, Sözleşmede değişiklik yapılmasını önerebilir. Değişiklikler bunları kabul eden Taraf devletler için tarafların çoğunluğunun bu değişiklikleri kabul etmesiyle, bundan sonra kabul eden Taraf devletler için ise kabul tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

MADDE — 12

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden beş yıl sonra veya Sözleşmeye Taraf devletlerin çoğunluğunca depoziter hükümetlere bu hususta bir talepte bulunulması halinde daha erken bir tarihte, kimyasal silâhlara ilişkin müzakerelerle ilgili olanlar dahil olmak üzere, Dibaçe'de belirtilen amaçların ve Sözleşme hükümlerinin gerçekleşmekte olup olmadığını tespit maksadıyla, Sözleşmenin işleyişini gözden geçirmek için İsviçre'nin Cenevre şehrinde Sözleşmeye Taraf devletlerin katılımıyla bir konferans aktedilecektir. Bu gözden geçirmede, işbu Sözleşme ile ilgisi bulunan her türlü yeni ilmî ve teknik gelişmeler dikkate alınacaktır.

MADDE — 13

1. İşbu Sözleşmenin yürürlük süresi sınırsızdır.

2. Sözleşmeye Taraf her Devlet, Sözleşme konusuyla ilgili olağanüstü olayların ülkesinin yüksek menfaatlerini tehlikeye düşürdüğüne karar verirse, millî egemenlik hakkını kullanarak Sözleşmeden çekilmek yetkisine sahibolacaktır. Bu takdirde Sözleşmeye Taraf bütün devletlere ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine çekilme kararı hakkında üç ay öncesinden ihbarda bulunacaktır. Söz konusu ihbar Taraf Devletin yüksek menfaatlerini tehlikeye sokmuş saydığı olağanüstü olaylar hakkında bir beyanı ihtiva edecektir.

MADDE — 14

1. Bu Sözleşme bütün devletlerin imzasına açık olacaktır. İşbu maddenin üçüncü fıkrasına uygun olarak Sözleşmeyi yürürlüğe girişinden önce imzalamamış olan her Devlet, istediği zaman Sözleşmeye katılabilir.

2. Bu Sözleşme, imza eden devletlerin onayına tabi olacaktır. Onay veya katılma belgeleri işbu Sözleşmede depoziter hükümetler olarak tayin edilen Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği hükümetlerine tevdi edilecektir.

3. Bu Sözleşme, hükümetleri depoziter olarak tayin edilen devletler dahil, yirmi iki hükümetin onay belgelerinin tevdiini müteakip yürürlüğe girecektir.

4. Sözleşme onay veya katılma belgelerini Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra tevdi eden devletler için onay veya katılma belgelerinin tevdi tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

5. Depoziter hükümetler, Sözleşmeyi imzalamış ve ona katılmış bulunan bütün devletlere, her imza tarihi, her onay veya katılma belgesinin tevdi tarihleri, işbu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihi ve diğer ihbarların alınış tarihleri hakkında vakit geçirmeden bilgi verecektir.

6. İşbu Sözleşme, depoziter hükümetler tarafından Birleşmiş Milletler Yasasının 102 nci maddesi uyarınca teşkil ettirilecektir.

MADDE — 15

Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri aynı derecede geçerli olan işbu Sözleşme depoziter hükümetlerin arşivlerinde muhafaza edilecektir. İşbu Sözleşmenin usulüne uygun olarak tasdik edilmiş suretleri depoziter hükümetler tarafından Sözleşmeyi imzalayan ve katılan devletlere gönderilecektir.

Bu hususları mübeyyin olarak, aşağıda imzaları bulunan yetkili temsilciler Sözleşmeyi imzalamışlardır.

